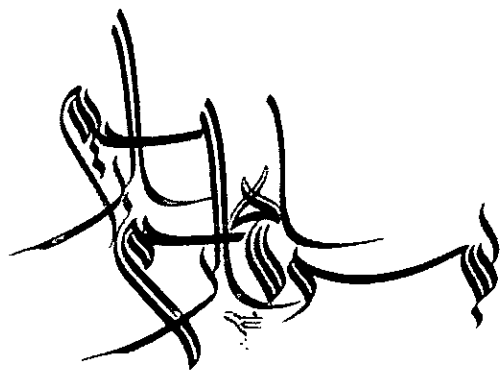

نگرشی نو در

امنیّت و فقر

اردشیر بزرگ‌نیا

سرشناسه	:	بزرگنیا، اردشیر، ۱۳۴۸ -
عنوان و نام پدیدآور	:	نگرشی نو در امنیت و فقر / اردشیر بزرگنیا.
مشخصات نشر	:	تهران: سنگفرش، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۶ ص.
شابک	:	978-600-94130-3-4
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۲۴ - ۱۲۶.
موضوع	:	فقر
موضوع	:	امنیت ملی
موضوع	:	فقر -- جنبه‌های اجتماعی
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۲ ب۷۴ / HC۷۹
رده بندی دیویی	:	۳۳۹/۴۶
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۳۱۵۱۵۳

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۴۱۳۰-۳-۴

ISBN:978-600-94130-3-4

نگرشی نو در امنیت و فقر

مؤلف: اردشیر بزرگ نیا

ناشر: سنگ فرش

لیتو گراف: باران مهر

چاپ و صحافی: سپه

صفحه آرائی و طرح جلد: آرمان بزرگ نیا

چاپ اول: ۱۳۹۲

تیراژ: ۱۰۰۰

قطع: وزیری

قیمت: ۹۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است

Arbo2757@gmail.com

Arbo2757@yahoo.com

آدرس: تهران خیابان انقلاب، خ منیری جاوید، بن بست مبین پلاک ۸

پیش گفتار

مسئله

۸

ضرورت

۱۲

اهداف

۱۳

فصل اول : امنیت و هزینه های آن

مقدمه

۱۸

۱. بخش اول : ابعاد و خصوصیت های امنیت ۲۰

۲. بخش دوم : امنیت و هزینه های امنیتی در بعد فردی و اجتماعی ۲۲

۲-۱- تنفس : ۲۲

۲-۲- تغذیه : ۲۲

۲-۳- پوشاک ۲۳

۲-۴- خواب و استراحت ۲۳

۲-۵- سرپناه ۲۴

۲-۶- ورزش و تقویت جسم و روان ۲۴

۲-۷- زیست اجتماعی ۲۴

۲-۸- ازدواج و تشکیل خانواده ۲۵

۲-۹- مدنیت و شهر نشینی ۲۵

۲-۱۰- تفریح ، گردش ، سرگرمی ، بازی ۲۶

۲-۱۱- بهداشت ۲۷

۲-۱۲- درمان ۲۷

۲-۱۳- تحصیل ۲۷

۲-۱۴- قوانین اجتماعی ۲۸

۲-۱۵- زبان ، گویش ، هنجارها ، آداب ، رسوم و سنت های اجتماعی ۲۹

۲-۱۶- کنترل اجتماعی ۲۹

۱- ۲-۱۶- کنترل های نا محسوس ۲۹

۲- ۲-۱۶- سیستم های کنترلی محسوس جامعه ۳۹

۱- ۲-۱۶- کنترل خانه و خانواده ۳۰

۲- ۲-۱۶- نیروهای امنیتی و انتظامی ۳۰

۳- ۲-۱۶- دیوان های دادرسی و قضایی ۳۰

۴- ۲-۱۶- تشویق ها و تنبیه های اجتماعی ۳۰

- ۳۰- ۵-۲-۱۶-۲- دولت و حکومت
- ۳۱- ۱۷-۲- مهاجرت
- ۳۱- ۱۸-۲- امکانات رفاهی
- ۳۱- ۳- بخش سوم : امنیت و هزینه های امنیتی در بعد اقتصادی
- ۳۲- ۱-۳- مبادله در قالب های تبادل کالا یا کالا ، خدمات و یا پول
- ۳۳- ۲-۳- پس انداز
- ۳۴- ۳-۳- کار و اشتغال
- ۳۴- ۴-۳- بیمه
- ۳۵- ۵-۳- مالیات ها و عوارض
- ۳۶- ۶-۲- کنترل جمعیت
- ۳۶- ۴- بخش چهارم : امنیت و هزینه های امنیتی در بعد فرهنگی و هنری
- ۳۷- ۱-۴- زبان ، لهجه و حروف نوشتاری
- ۳۸- ۲-۴- لباس
- ۳۹- ۳-۴- ادبیات ، شعر و سبک های ادبی
- ۳۹- ۴-۴- تألیفات ، ترجمه ها ، نوشته ها و مقالات
- ۴۰- ۵-۴- آموزش
- ۴۰- ۵- بخش پنجم : امنیت و هزینه های امنیتی در بعد آئینی و روحانی
- ۴۱- ۱-۵- آداب و رسوم دینی یا مذهبی
- ۴۱- ۲-۵- عبادت و عبادتگاه ها
- ۴۲- ۳-۵- هادبان و مبلغان آئینی
- ۴۲- ۴-۵- کتب دینی مذهبی
- ۴۳- ۵-۵- لباس و ظاهر روحانیون
- ۴۳- ۶-۵- نذورات ، قربانی ها ، خیرات و مالیات های دینی
- ۴۴- ۶- بخش ششم : امنیت و هزینه های امنیتی در بعد مدیریت
- ۴۴- ۱-۶- ریاست اجتماعی و اعمال قدرت
- ۴۵- ۲-۶- برنامه ریزی
- ۴۶- ۳-۶- نظارت ، کنترل و ارزیابی عملکرد فرایند ها و بازخورد آن
- ۴۶- ۴-۶- ارتباطات و اطلاع رسانی
- ۴۷- ۷- بخش هفتم : امنیت و هزینه های امنیتی در بعد دولت و سیاست
- ۴۸- ۱-۷- مرز بندی جغرافیایی و حدود قلمرو دولت ها
- ۴۹- ۲-۷- نیرو های نظامی

۴۹	۷-۳- جنگ ها
۵۰	۷-۴- تعاملات دیپلماتیک، قراردادهای بین کشوری، پیمان های بین المللی
۵۰	نتیجه گیری فصل دوم
	فصل دوم: فقر و ابعاد آن
۵۶	مفهوم فقر
۵۷	ابعاد فقر
۶۲	رابطه ابعاد فقر با یکدیگر و تأثیرات آنها برهم
۶۴	تعاریف فقر
	فصل سوم: فقر مالی و اقتصادی به عنوان گسترده ترین بعد نابرابری
۷۰	مقدمه
۷۳	نظریه ها و رویکردهای توسعه
۷۳	۱. نظریه های کلاسیک
۷۵	۲. نظریه ها و رویکردهای نوسازی
۷۹	۳. رویکرد وابستگی و رویکرد الگوهای نادرست در توسعه نیافتگی کشورهای جهان سوم
۸۰	۴. مکتب اکلا (ECLA) مبتنی بر نظام توسعه درون زا
۸۱	استراتژیها و راهبردهای توسعه
۸۲	۱. راهبرد پولی و مالی
۸۲	۲. راهبرد اقتصاد بازار
۸۳	۳. راهبرد انقلاب سبز
۸۳	۴. راهبرد صنعتی شدن
۸۴	۵. راهبرد توزیع مجدد
۸۴	۶. راهبرد توسعه سوسیالیستی
۸۴	۷. راهبرد توسعه مبتنی بر علوم و فن آوری
	فصل چهارم: تأثیرات فقر و نابرابری های اجتماعی بر ناهنجاری های فردی و اجتماعی
۸۸	مقدمه
۸۹	مرحله: اول درک ابتدایی از نابرابری و فقر
۹۰	مرحله دوم: ورود به مشکلات روانی ناشی از نابرابری و فقر
۹۰	مرحله سوم: انتخاب روشی برای کاهش فشار روحی و روانی
۹۰	۱. بی تفاوتی یا تقدیر گرایی
۹۱	۲. رفتارهای انفعالی
۹۱	۳. عدم تحمل آسیب های روانی و رهایی از مشکلات دنیوی
۹۱	۴. عکس العمل های روانی

- ۹۲ .۵. پناه بردن به عوامل و مواد کمکی واسطه
- ۹۳ .۶. باقی ماندن در بی تعادلی روانی اولیه
- ۹۳ .۷. ایجاد حقوق نا حق برای خود و هم سطحان خود
- ۹۴ .۸. مبارزه با پدیده فقر و نابرابری

فصل پنجم : خرده فرهنگ ها موانعی بر سر راه فقرزدایی

مقدمه

- ۹۸ .۱. دولت گرایی
- ۹۹ .۲. تقدیر گرایی
- ۱۰۰ .۳. تنبلی
- ۱۰۱ .۴. سرمایه گذاری
- ۱۰۲ .۵. عدم ظرفیت
- ۱۰۲ .۶. بی تفاوتی نسبت به آینده
- ۱۰۳ .۷. محدودیت منابع
- ۱۰۴ .۸. ثروت مساوی با ناصوابی
- ۱۰۵ .۹. مشکل گشایی پول
- ۱۰۵ .۱۰. بی اعتمادی

فصل ششم : سخن پایانی تغییر باورها

مقدمه

- ۱۱۲ .۱. راهکارهای شناخته شده کنترل فقر

باورها

- ۱۲۱ .۲. کتابخانه
- ۱۲۴ .۳. کتابخانه

پیش گفتار

مسئله

فقر پدیده ای است اجتماعی که بسیاری از آسیب های اجتماعی را به این پدیده نسبت داده اند .

بسیاری از دانشمندان علوم اجتماعی و علوم روان شناسی معتقدند که برای رفع یا کنترل بسیاری از معضلات اجتماعی لازم است که در درجه اول پدیده فقر را در یک جامعه مورد نظر کنترل نموده و سپس به درمان مشکلات اجتماعی پرداخت.

وقتی صحبت از فقر به میان می آید افکار عموم مردم ناخودآگاه به سمت فقر مالی و اقتصادی گرایش پیدا می کند . هرچند به جرات می توان تصدیق نمود که اصلی ترین بعد فقر ، بعد اقتصادی آن است ولی لازم است دیدگاه اجتماعی در خصوص فقر از حالت تک بعدی آن به حالت چند بعدی فراتر رفته و ابعاد مختلف فقر را که دائماً در حال تشدید نمودن یکدیگر (علی الخصوص تشدید بعد مادی و اقتصادی آن) هستند در کنار هم مورد بررسی قرار دهد .

بدیهی است که ابعاد مختلف فقر و نابرابری در تمام دنیا شناخته شده است ولی اکثر روش های مبارزه و کنترل ، بر یک بعد معینی از فقر و نابرابری تأکید داشته و تأثیر ابعاد دیگر را در گسترش و تشدید آن بعد نادیده گرفته است .

دیر زمانی است که بعد اقتصادی فقر و نابرابری دیدگاهی را برای جامعه شناسان ، اقتصاد دانان ، روان شناسان و کلیه دانشمندانی که در این زمینه فعالیت می نمایند ایجاد نموده و در این دیدگاه میزان فقر تنها با ارقام ریالی مورد سنجش قرار می گیرد و مباحثی همچون نابرابری هایی که در زمینه قدرت ، مسائل عاطفی ، جلب توجهات و ارزش بینی ها ، ساختارهای فرهنگی و ... در جوامع وجود داشته و تأثیراتی که این نوع نابرابری ها ، در افراد ایجاد می نمایند ، با الفابی به غیر از فقر مورد توجه قرار می گیرد و هرکدام به تنهایی مورد بحث و بررسی واقع شده و تلاش در رفع آن نیز جداگانه مطرح می گردد . همچنین این نوع دیدگاه باعث گردیده که این واقعیات اجتماعی و عوامل ایجاد آن همواره به عنوان دشمنی مطرح باشند که باید با آن مبارزه نمود نه واقعیتی که لازم است به نحو مدیریت آن را مدیریت و کنترل کرد .

در این زمینه مسئله مهم این است که دیدگاه فقر باید به سمتی سوق داده شود که این باور را در عموم مردم اعم از متخصصین و افراد عامی اجتماع ایجاد نماید که « فقر حالتی شدید از درک نابرابری ها است که در آن حالت ، نابرابری از حد متعادل خود خارج شده و تعاملات افراد فرادست ، میاندست و فرودست یک جامعه را به حالت تقابل تبدیل می نماید و تنها به نابرابری های اقتصادی که بعد ریالی دارند نیز مربوط نمی شود » .

انسان ها از نظر استعداد های تحصیلی به خودی خود با یکدیگر متفاوتند و این امریست طبیعی ولی اختلافات بین دانش آموزان به اصطلاح زرنگ با دانش آموزان به اصطلاح تنبل از زمانی آغاز می شود که اینگونه اصطلاحات ، نابرابری ها را از حالت عادی بزرگ تر جلوه می دهد و این یعنی فقری که به واسطه توجه بیش از حد معلمان به دانش آموز مستعد تر ، برای افراد ضعیف تر ایجاد می گردد ، در صورتی که انسان ها توانایی های بالقوه متفاوتی نسبت به یکدیگر دارند که به دلیل محدودیت نگرش مربیان این استعدادها نادیده گرفته شده است . این امر باعث می گردد تا این عقده های روانی بوجود آمده از نابرابری ها ، در جایی که افراد ضعیف تر ، در مواردی به برتری نسبی (نسبت به دیگران) دست پیدا می نمایند ، به شکل تلافی جویانه ای سر باز کرده و باعث آسیب های اجتماعی شده و یا نابرابری ها را در ابعاد دیگری همچون بعد اقتصادی ، تشدید نماید .

از طرفی دیگر وقتی صحبت از آسیب های اجتماعی به میان می آید ، یکی از مهم ترین مباحث مورد نظر عموم متخصصین ، محققین و حتی اقشار عمومی جامعه ، مبحث امنیت ، علی الخصوص نوع خاصی از امنیت که در اینجا به عنوان امنیت شهری و خیابانی از آن یاد می شود ، مطرح می گردد .

امنیت نیز همانند فقر یک واژه عمومی است و ابعاد مختلفی را شامل می شود که یکی از آنها همان امنیت شهری و خیابانی است که از یک طرف از طریق ابزارهایی همچون سرپناه ، درب ، قفل ، کلید ، دزد گیر و ... که با عنوان سیستم های امنیتی در بین عموم شناخته شده اند و از طرف دیگر با عواملی همچون قوانین ، پلیس ، مراجع رسیدگی به تخلفات ، زندان ، جرائم مختلف و ... ایجاد می گردد و البته این روزها در جامعه ما به غلط به عنوان امنیت اجتماعی شناسانده شده است .

هرچند مبحث امنیت نیز همانند مبحث فقر و نابرابری از گستردگی فراوانی برخوردار است ولی گستردگی امنیت به گونه ای است که فقر و عوامل ایجاد کننده آن و همچنین تأثیرات آن در جامعه را به طور کامل در درون خود جای می دهد ؛ به عبارتی دیگر می توان گفت که تمام فعالیت های بشری ارتباط خاصی با امنیت دارند .

به طور کلی در تمام دنیا وقتی صحبت از امنیت به میان می آید ، حتی در میان متخصصین علوم اجتماعی مطرح دنیا ، این مبحث در تمام ابعاد مشخص شده آن ، به گونه ای مطرح می شود که گویی پدیده ای خاص است و پدیده های دیگر درونی و یا بیرونی مرتبط با آن (چه مثبت و چه منفی) خاصیت امنیتی نداشته و تنها تأثیر گذار در آن هستند .

اگر به معنی امنیت که "در امان بودن ، بی خوفی و امن ، ایمن شدن ، راحت و آسوده و بی بیم گردانیدن" معنا شده دقت نمائیم می توانیم هر امری را که موجب آسایش و آرامش خاطر افراد شود امنیت به شمار آوریم . به عبارت دیگر می توان گفت هر عملی را که انسان به طور خواسته یا ناخواسته ؛ ارادی و یا غیر ارادی ؛ درست یا نادرست (یعنی حتی اعمالی که از نظر قانونی ، عرفی و شرعی در یک جامعه خلاف و نادرست تعریف شده باشند و به عنوان تاهنجاری مطرح گردند) انجام می دهد چون در

وهله اول در جهت به آرامش رسیدن و کاهش خطرات احتمالی (ناشی از انجام ندادن آن عمل) است ، نوعی سیستم امنیتی محسوب شده و نتیجه آن به نوعی «تأکید می شود : به نوعی» ایجاد امنیت می نماید . حتی انسان هایی که خلاقی را مرتکب می شوند در جهت به آرامش رسیدن بخشی از شرایط روحی و یا جسمی خود دست به عمل خطا زده اند ، حتی اگر به طور موقت و یا مقطعی ، آن خطا را انجام داده و بابت آن نیز مستوجب کیفر گردند .

فردی که بر اثر خشم ناشی از تحریکات فرد مقابل ، حرکت خشنی را مرتکب می شود ، خواسته یا ناخواسته در جهت کاهش فشارات روحی و روانی دست به این عمل ناپسند زده و احتمالاً این عمل را در شرایطی دیگر مرتکب نخواهد شد ، پس این فرد با این عمل یک سیستم امنیتی را برای کاهش فشار روحی و روانی خود فعال نموده است حتی اگر این سیستم امنیتی باعث سلب امنیت فردی دیگر شده باشد .

در این زمینه نیز لازم است که دیدگاه ها بدین صورت تغییر یابد که «باید هر فعالیتی را به چشم یک سیستم امنیتی نگریست»

این دیدگاه در کنترل برخی از آسیب های اجتماعی به شکلی جای گرفته است ، مثلاً دیدگاه پزشکی در خصوص اعتیاد افراد به مواد مخدر به گونه ای تغییر نموده که فرد معتاد را دیگر به عنوان یک فرد خاطی که باید به غل و زنجیر کشیده شود تا ترک اعتیاد کند قلمداد نمی نماید بلکه وی را به عنوان بیمار خاصی شناخته که روش درمانش نیز روشی خاص و زمان بر خواهد بود .

در برخی از اوقات ، رهائی از دشواری در رسیدن به شادی و خوشی و یا فرار از فشارهای روانی ناشی از نابرابری ها ، به کمک عوامل ثانوی همچون داروهای آرام بخش ، الکل ، مواد مخدر و راه های نامتعارف دیگر توسط انسان ها تجربه شده است . برخی از انسان ها به دلیل عدم توانائی در رسیدن به شادی ها و لذات زندگی و یا عدم تحمل فشارهای روانی و فرار از ناملایمات سعی می کنند با کمک عوامل ثانوی ذهن خود را به طور مصنوعی از مشکلات موجود تخلیه نموده و به سمت شادی های مصنوعی سوق دهند . این نوع گرایش انسان ها ، بکار گیری نوعی سیستم امنیتی به منظور فرار از افکار پریشان و ناملایمات زندگی است که آگاهانه یا نا آگاهانه از خطراتی که به دنبال خواهد داشت انتخاب می گردد .

این گونه افراد به دلیل آنکه نمی توانند با روش های معمول از داشته های زندگی خود لذت ببرند ، متوسل به عوامل محرکی می شوند که ممکن است تبعات مخاطره انگیزی را برای خود و دیگران به دنبال داشته باشد .

به واسطه وابستگی های شدیدی که برخی از این داروها و مواد برای انسان ایجاد می نمایند و یا ایجاد حالت هایی همچون مستی و یا توهمات شدید ، مصرف کنندگان این مواد رفتارهایی از خود نشان می دهند و یا بعضاً دست به اعمالی می زنند که جزء رفتارها و اعمال ناهنجار جامعه محسوب شده

و این امر باعث می گردد که این گونه افراد بجای آنکه بیماران جامعه محسوب شوند ، مجرمان جامعه قلمداد گشته و از شرایط عادی جامعه طرد گردند .

مرور زمان نشان داده که در دیدگاه قبلی با طرد این افراد از جامعه نه تنها مشکلات و آسیب های اجتماعی کنترل نشده است ، بلکه افزایش نیز پیدا نموده ، درحالی که با تغییر دیدگاه در این زمینه ، جوامع به فکر تغییر شرایط محیطی افتاده و سعی در پیشگیری از بروز این گونه بیماری ها خواهند داشت .

هر دو روش ، سیستم های امنیتی محسوب می گردند ولی در روش دوم ، با شناخت عوامل ایجاد کننده معضل و سعی در کنترل این عوامل ، جامعه می تواند به طور غیر مستقیم مشکل اصلی را کنترل نموده و در تقابل مستقیم با معضل اجتماعی بر نیاید و البته ثابت شده است که این روش در جوامعی که بدان روی آورده اند نسبت به روش های گذشته کارآمد تر نیز بوده است .

حال با قبول این اصل که هر فعالیتی در این دنیا سیستمی امنیتی را راه اندازی می کند فقر را نیز می توان و می بایست یک سیستم امنیتی دانست .

انسان ها به واسطه رقابتی که در پیشرفت و توسعه فردی خود در جامعه با یکدیگر دارند ، عموماً سعی در نادیده گرفتن حقوق یکدیگر می نمایند . این امر در جهت ایجاد امنیتی فردی از طریق دست یابی به امکانات و منابع موجود صورت می پذیرد . با توجه به اینکه هر انسانی دارای توانایی های خاصی است ، تقابل انسان ها در خصوص حفظ حقوق شخصی ، رسیدن به توسعه فردی و ایجاد یک فاصله امن برای بقای فیزیکی و معنوی در جامعه ، نابرابری و فقر را در آن جامعه ایجاد و تشدید می نماید . به عبارتی دیگر می توان گفت که فقر و نابرابری زائیده سیستم های امنیتی است که برخی از انسان ها برای رسیدن به برتری بر دیگران ، آنها را فعال نموده اند .

به طور طبیعی و ذاتی از بدو تشکیل جوامع انسانی منافع فردی بر منافع جمع ارجحیت داشته و تنها قوانین حاکم بر جمع توانسته مانع از منفعت طلبی های فردی در برابر منافع جمعی شود . از طرفی منافع جمعی اثرات پایدارتر و ماندگارتری را نسبت به منافع فردی داشته و منفعت طلبی های فردی به دلیل ایجاد نابرابری های اجتماعی باعث معضلات و مشکلات خاصی در جوامع انسانی شده که با صدمات و آسیب هایی در آن جوامع همراه بوده است .

منفعت طلبی فردی نوعی سیستم امنیتی است که انسان ها برای ایجاد تسلط بر دیگران و یا مورد سلطه قرار نگرفتن از سوی دیگران آن را بکار می گیرند تا بوسیله آن حریم امنی را برای خود و متعلقات خود ایجاد نمایند . این منفعت طلبی در بیشتر مواقع ، بخصوص زمانی که موانعی همچون قوانین مدون اجتماعی به همراه ضمانت های اجرایی وجود نداشته باشد ، منجر به پایمالی حقوق افرادی دیگر در آن جمع می شود . این امر باعث ایجاد نابرابری شده و استمرار آن جامعه را از حالت تعادل به سمت فقر در ابعاد مختلف پیش می برد .

ضرورت

همان گونه که قبلاً نیز ذکر گردید ایجاد ابعاد مختلف فقر و نابرابری به واسطه فعال سازی سیستم های امنیتی که بدون توجه به حقوق افراد دیگر، منافع فردی را پشتیبانی نموده بوجود آمده و قابلیت تشدید نمودن یکدیگر را دارند. از طرفی وجود نابرابری در یک جامعه اثرات نامطلوب فردی و اجتماعی (آسیب های اجتماعی) را ناشی می شود که این اثرات نیز ناشی از فعال سازی سیستم های امنیتی برای قبول شرایط نابرابر است. فرهنگ سازی های غلط نیز که با عنوان خرده فرهنگ ها بدانها اشاره می شود سیستم های امنیتی هستند که در تشدید حالت نابرابری و فقر و ممانعت از کنترل آن، آگاهانه یا نا آگاهانه فعال سازی شده اند.

برای شناسایی و کنترل آسیب های اجتماعی و عوامل ایجاد کننده آن شناخت ماهیت سیستم های امنیتی و خصوصیات آنها از ضروریات است. از خصوصیات این سیستم ها که لازم است به طور خاص مد نظر قرار گیرد این است که این گونه سیستم ها هر چند برای مخاطبان خود سعی در ایجاد آرامش و امنیت (کاذب یا حقیقی) در شرایطی خاص را دارند ولی در بسیاری از موارد برای افراد دیگر موجبات آسیب را فراهم می آورند. حتی در برخی از موارد ایجاد امنیت برای فرد مخاطب از سوی این سیستم ها مقطعی و یا موردی بوده و عوارض جانبی بعدی آن بسیار سنگین تر از ایجاد امنیت و آرامش آن سیستم است.

از طرفی سیستم های کنترلی مشکلات و معضلات جامعه جزء، سیستم های امنیتی بوده که بی توجهی در طراحی آنها آرامش های مقطعی و موردی را ایجاد نموده و آسیب های بعدی آن به مراتب سنگین تر از مشکلات و معضلات مربوطه خواهد بود.

هر سیستم امنیتی اگر باعث سلب امنیت از فرد یا گروهی از افراد جامعه شود موجب ایجاد سیستم هایی از سوی فرد یا گروه مقابل خواهد شد که علاوه بر ماهیت امنیتی برای آن فرد یا گروه، ماهیتی تقابلی برای سیستم اولیه و مخاطبانش خواهد داشت و این تقابل با تقابلی دیگر تشدید خواهد شد. بنابر این تفکر سیستمیک در طراحی راهکارهای کنترل مشکلات اجتماعی این امر را ضروری می گرداند که اولاً تمامی عوامل ایجاد کننده و سیستم های مؤثر در بروز یک مشکل اجتماعی مد نظر قرار گرفته و ثانیاً خطرات ناشی از فعال سازی یک سیستم کنترلی جدید برآورد شده و به حداقل برسد.

اینکه در برخی از تئوری های فقر تنها به فقر مادی و اقتصادی پرداخته شده و ابعاد دیگری همچون فقر قدرت از آن تفکیک شده است و یا فقر جوامع روستائی از فقر جوامع شهری منفک گردیده. و برای هر یک راهکارهای جداگانه ای به این امید که در جوامع در حال توسعه کارساز واقع گردند مطرح شده، تصوراتی است تک بعدی که در بسیاری از مواقع باعث بحران ها و مشکلات دیگری در جوامع شده است.

کنترل و مهار نمودن مشکلاتی که عوامل بسیاری در ایجاد آن دخیل بوده اند با تفکرات تک بعدی و یا محدود امکان پذیر نخواهد بود لذا برای آنکه بتوانیم جامعه ای را مورد تحول و توسعه قرار دهیم لازم است که تفکرمان را نسبت به عوامل مؤثر در تحول و موانع باز دارنده آن به نحو شایسته ای گسترده نماییم. این صفحه شطرنجی است که مهره های سفید و حرکات آنها عوامل به هم پیوسته پیشرفت جامعه سفید است و موانع آن مهره های سیاه و حرکات آنها است. هر حرکت اشتباه سفید، توسعه و پیشرفت آن جامعه را چندین برابر به عقب می اندازد چراکه عوامل بازدارنده و محدود کننده از فعالیت نایستاده اند.

اهداف

این کتاب سه هدف اصلی را در طرح مسائل و ضرورت های فوق دنبال می نماید:

۱. تغییر دیدگاه در زمینه امنیت به صورتیکه امنیت را در یک بعد شهری و خیابانی آن تصور نکنیم و یا ابعاد محدودی همچون امنیت غذایی، امنیت شغلی، امنیت اقتصادی و امثالهم که امروزه مد نظر اندیشمندان شده است را تنها ابعاد امنیت ندانیم، بلکه به هر فعالیت بشری که خواسته یا ناخواسته، پسندیده یا ناپسند و طراحی شده یا آبی صورت می گیرد، به دید یک فعالیت امنیتی بنگریم. این امر باعث می گردد که قبل از رد و مقابله با بسیاری از مشکلات و آسیب های اجتماعی، به جستجوی چرایی آن پرداخته و آن را ریشه یابی کنیم تا در انتخاب راهکار کنترل آن تمام جوانب کار را مد نظر قرار دهیم. با این توضیح می توان قبول نمود که کلیه فعالیت های بشری، سیستم های امنیتی هستند و تنها از نظر گستره فردی و یا اجتماعی طبقه بندی می شوند. مسلماً نتایج هر فعالیت اگر در جهت رساندن منافع به تعداد بیشتری از اعضا و اقشار جامعه باشد آن فعالیت از نظر رتبه بندی در رده های بالاتری قرار میگیرد و اثرات پایدار تر و ارزشمندتری را دربر خواهد داشت.
۲. تغییر دیدگاه در زمینه فقر به صورتی که، در درجه اول فقر را تنها از بعد مادی و ریالی آن مد نظر قرار ندهیم، دوم ابعاد مختلف فقر را در تشدید بعد مادی و ریالی فقر سهیم بدانیم، سوم عوامل ایجاد فقر را با دید سیستمیک از نوع سیستم های امنیتی مورد بررسی قرار دهیم و قبول نماییم که تشدید نابرابری ها برای عده ای از افراد یک جامعه امنیت بقا را به دنبال داشته و برای رفع معضل فقر لازم است که این بقا برای آن افراد تأمین شود، چهارم باور کنیم که افراد و اقشار فرادست یک جامعه همان اندازه در ایجاد فقر سهیم هستند که افراد و اقشار میاندست و فرودست جامعه در ایجاد آن سهم داشته اند، پنجم باور نماییم که عوامل ایجاد

کننده فقر و آسیب های اجتماعی ناشی از فقر دائماً با یکدیگر در تقابلند و چنانچه از هر دو سو کنترل نشوند به یکدیگر و به کل جامعه آسیب می رسانند و در این تقابل منافع همه اعضا و اقشار جامعه به مخاطره خواهد افتاد .

۳. باید قبول کنیم که هر سیستم امنیتی نیازمند هزینه هایی است که برای فعال شدن آن باید پرداخت گردد و سیستم های امنیتی که در کنترل فقر باید بکار روند نیز از این اصل مستثنا نمی باشد . همچنین باید بپذیریم که بسیاری از هزینه های امنیتی قابل جابجایی با یکدیگر هستند و هرچه هزینه هائی با ابعاد فردی جای خود را با هزینه هائی با ابعاد اجتماعی تر معاوضه کنند سرانه آنها کاهش یافته و پایداری آن نیز افزایش خواهد یافت ، مثلاً اگر هزینه های تعادل طبقات اجتماعی افزایش باید هزینه های امنیت فیزیکی کلیه منازل ، ادارات ، اماکن تجاری ، مکان های تفریحی و ... و به تبع آن هزینه امنیت شهری به مراتب کاهش خواهد یافت ، از طرفی به دلیل ایجاد آرامش سطح بهداشت روانی جامعه افزایش یافته و پویائی آن جامعه نیز بالا خواهد رفت .

۴. هزینه های مقابله و درمان همیشه از هزینه های پیشگیری فراتر بوده اند پس باید باور نمائیم که حرکات مهره های سیاه شطرنج در جهت ایجاد امنیت بیشتر برای خود است و این امر امنیت مهره های سفید را به مخاطره می اندازد ، پس اگر به آن اجازه پیشرفت بدهیم برای جبران باید با آن مقابله کنیم و این مقابله هزینه سنگین تری را دربر خواهد داشت در صورتی که اگر از قبل در نظر داشته باشیم که جامعه سیاه برای بقای خود دست به هر کاری خواهد زد با حرکات مناسب از حرکات تهدید آمیز و حتی خطر آفرین آن جلوگیری به عمل خواهیم آورد و جامعه را در تعادل نگهداری خواهیم نمود .

۵. تلفیق امنیت با فقر که توضیحات این تلفیق در تغییر دیدگاه در زمینه فقر تشریح می شود ولی راهکار این تلفیق تنها از طریق تغییر باورهای عموم مردم جامعه امکان پذیر بوده و لازم است که در زمینه ایجاد باورهای درست در یک جامعه بکوشیم تا به اهدافی که مد نظرمان است دست یابیم و مسلماً اگر در این زمینه درست قدم برداریم چون مجبوریم که بسیاری از موارد جامعه را با هم مورد بررسی قرار دهیم ، پس بسیاری از مشکلات جامعه را نیز می بایست هم زمان ریشه یابی کرده و رفع نمائیم .

همچنین در این کتاب سعی شده اهدافی همچون تأثیرات فقر و نابرابری بر اعضای جامعه و مشکلات اجتماعی به شکل ساده ای ترسیم شود و به خرده فرهنگ هایی که مانع از فقر زدایی در جامعه ما هستند نیز پرداخته شود.

در آخر نیز سعی شده تا به باورهایی که جامعه ما نیاز دارد تا از آن طریق به امنیت بیشتر رسیده و معضل فقر را کنترل نموده و در سایه این امنیت به سمت توسعه قدم بردارد اشاره مختصری شود.

www.ketab.ir